

Het thema 'exoten' roept veel vragen en emoties op, zoals ook blijkt uit het onderzoek van Laura Verbrugge van de Radboud Universiteit Nijmegen (bladzijde 12). In dit artikel komen vijf van de meest prangende vragen en hun antwoorden aan bod.

Tekst Wiebe Lammers, Jeroen van Delft
Beeld Fotolia.com

Vijf veelgestelde vragen

1. Wanneer is een plant of dier een exoot?

Er worden (inter)nationaal veel definities gebruikt voor exoten. De definitie die het Team Invasieve Exoten gebruikt is de volgende: *Een exoot is een uitheemse plant, dier of micro-organisme die Nederland niet op eigen kracht kan bereiken, maar door menselijk handelen (transport, infrastructuur) terecht is gekomen in de Nederlandse natuur.* Vervolgens is het natuurlijk de vraag vanaf welk jaar we een soort als exoot zien. Ook hierover bestaan verschillende denkbeelden, zoals: het jaar dat Columbus Amerika ontdekte (1492) of het jaar dat Linnaeus zijn beroemde *Systema Naturae* schreef (1758). Beleidsmatig wordt vaak 1900 aangehouden. Een soort die voor die tijd Nederland is binnengekomen wordt dan niet als exoot beschouwd, alhoewel dat geen wet van meden en perzen is.

2. Wat moet je met 'overtollige' exotische huis-, tuin- of vijverdieren en -planten?

Voor planten geldt dat overtollige planten in de kliko gestopt moeten worden. Zo kunnen ze geen problemen veroorzaken. Gooi ze in ieder geval nooit in een sloot, vijver of beek in de natuur, omdat ze daar grote schade kunnen aanrichten. Wat je moet doen als je een dier niet meer kunt of wilt houden is niet zo eenvoudig te beantwoorden. Loslaten in de natuur is in ieder geval geen goede optie. We weten dat uitheemse huisdieren daar grote populaties kunnen vormen en forse schade veroorzaken. Logische alternatieven

zijn het huisdier proberen onder te brengen bij vrienden, kennissen of een asiel dat geschikt is voor huisvesting van de betreffende diersoort. In 2013 wil de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit samen met diverse organisaties een communicatieproject opstarten over dit thema.

3. Overheden doen veel moeite om exoten te bestrijden. Waarom komt er niet gewoon een import- en handelsverbod?

Handelsbelemmerende maatregelen liggen politiek gevoelig, zowel in Nederland als in de EU. Belang van de handel, keuzevrijheid van mensen en de mogelijke schade door de verhandelde exoten zijn factoren die altijd een rol spelen bij het overwegen van handelsbeperkende maatregelen. Overigens zijn er wel diverse maatregelen genomen of ontwikkelingen gaande. Zo sloten in 2010 de Overheid, de koepelorganisaties van waterschappen en de plantenhandel het convenant waterplanten af. Dit betekent dat diverse schadelijke plantenexoten niet meer worden verhandeld. Verder zijn er handels- en bezitsverboden voor grote watervanell, muntjak, grijze eekhoorn, Pallas' eekhoorn en Amerikaanse voseekhoorn. De Europese Commissie werkt op dit moment aan nieuwe EU-exotenregelgeving. Het is de verwachting dat deze ook diverse handelsbeperkende maatregelen zal gaan bevatten. Verder werkt het Ministerie van EZ aan een positieflijst voor zoogdieren.

4. Wat doen overheden om problemen te voorkomen?

Naast de bovengenoemde preventieve maatregelen is communicatie ook belangrijk. Het doel van communicatiecampagnes is vaak de bewustwording over de exotenproblematiek vergroten en mensen of organisaties aanzetten tot ander gedrag. Voorbeelden hiervan zijn de communicatiecampagnes "Geen exoot in de sloot" over invasieve waterplanten en de campagne over de hooikoortsplant ambrosia. Verder wordt er ook steeds meer door onderzoekers en terreinbeheerders nagedacht over een alternatieve aanpak van exoten: niet bestrijden, maar de inrichting van een water of terrein zodanig vormgeven dat de exoot zich niet thuis voelt, maar de inheemse soort juist wel. Dit kan in sommige gevallen schade door invasieve exoten voorkomen.

5. Wat kan ik zelf aan bestrijding van exotische planten en dieren doen?

Natuurlijke liefhebbers kunnen een belangrijke bijdrage leveren door in de natuur waargenomen exoten te melden op Waarneming.nl, Telmee.nl of Mijnvismaat.nl. Haal zelf in ieder geval niet zomaar dieren of planten weg uit de natuur. Dit is onwenselijk en in veel gevallen illegaal. Wel is het soms mogelijk mee te doen met bestrijdingsacties die terreinbeheerders organiseren, zoals voor Amerikaanse vogelkers en zonnebaars.